

ELOKUVAN ESITTELY

Kaurismäki: Laitakaupungin valot

(2006)

Laitakaupungin valot (Suomi-Saksa-Ranska 2006). Ohjaus, käsikirjoitus ja tuotanto Aki Kaurismäki. Pääosissa Janne Hyytiäinen (Koistinen), Maria Järvenhelmi (Mirja), Maria Heiskanen (Aila), Ilkka Koivula (Lindholm). Pituus 75 minuuttia.

Jos *Mies vailla menneisyyttä* (2002) oli erittäin täysipainoinen elokuva, niin samaan trilogiaan lukeutuva *Laitakaupungin valot* ei kulje yhtä ongelmattomasti.

Aki Kaurismäen lakoninen töksäyttelydialogi teettää toisinaan tenän meille suomea puhuville. Yöpartijan karusta kohtalosta kertovan *Laitakaupungin valo*jen vuoropuhelu on tuskaa elokuvan kaikista kauneusarvoista riippumatta.

Sanottava ei pyri olemaan tutun aforistista ja nokkelaa, sillä aiheena on yksinäisyys sanan raskauttavimmassa merkityksessä. Kaurismäen niin sanotun Suomi-trilogian aiemmista osista *Kauas pilvet karkaavat* oli käsitellyt työttömyyttä ja *Mies vailla menneisyyttä* taas asunnottomuutta.

Tähän saakka Kaurismäen henkilöt olivat ikääntyneet samaan tahtiin kuin ohjaajakin. Nuorena hurjana hän teki *Calamari Unionissa* yhteistyötä esimerkiksi **Martti Syrjän** kanssa. **Kati Outinen** on ollut Kaurismäki-rooleissa jo neljännesvuosisadan. Outinen kyllä vierailee hetken *Laitakaupungin valoissakin* muistumana *Varjoista paratiisissa* eli Valintatalon kassana. Aki Kaurismäen tuotanto on jo siksi laaja oma maailmansa, että ristiinviittailu aiempiin teoksiin toimii palkitsevasti.

*Laitakaupungin valo*jen pääosiin ohjaaja kuitenkin kiinnitti ensi kertaa selkeästi itseään nuoremman sukupolven ihmisiä. Työpaikkakiusattua vartiointiliikkeen miestä Koistista esittää **Janne Hyytiäinen**. Lähes ainoana

hänestä piittaavana lähimmäisenä, nakinmyyjä Ailana nähdään **Maria Heiskanen**, joka on työskennellyt pääasiassa Ruotsissa – teatterissa ja **Jan Troellin** elokuvissa.

Koistista vedättävää femme fatalea, gangsterinheilaa näyttelee **Maria Järvenhelmi**, joka heti niveltyy ”Akilandian” perheeseen sitäkin kautta, että hänen äitinsä **Kirsi Tykkyläinen** on ollut merkittävästi messissä. Tykkyläinen paimensi **Leningrad Cowboyseja** totteröpäisenä naisena ja näytteli *Pidä huivista kiinni*, *Tatjanan Klavdiaa*.

Sukupolvenvaihdos ei oikein onnistunut, etenkin kun hahmoteltu tunnetila on apaattinen. Sosiaalista omaatuntoa tihkuvissa elokuvissaan Kaurismäki antaa yleensä valonpilkahduksia vaikeuksien keskellä, mutta Koistis-raasu ei ennätä sellaista katharsista kokea.

Hän partioi Ruoholahteen nousseessa kiiltelevän kylmässä teknologiakaupunginosassa. Varjon kaltaisesti elävä Koistinen liikkuu öiseen aikaan, ja hänellä on avaimet kaikkialle. Arjessa hänellä ei ole kontaktia mihinkään ja turpaan tulee.

Kaurismäki on harvoja auteur-luokan ohjaajia. Yhtä voimakkaaksi oman viivan vetäjäksi – auteuriksi – voi nykyään laskea vain Espanjan **Almodóvarin**. Liekö sattuma vai herrojen keskinäinen jekku, että Kaurismäki nostaa etualalle **Carlos Gardelin** tangoklassikon *Volver*? Almodóvar rakensi *Volverin* varaan samana vuonna elokuvan, joka on jopa nimetty biisin mukaan!

Jussi Karjalainen